

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy óra 1 frt — kr.

Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) hármentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Teleki K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
 Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adtnak.

Kurucz és labancz.

Debreczen, május 13.

Mig Ausztriában, melynek parlamentáris élete valóságos komédia, annyi a politikai pártok száma, hogy megszámlálni is alig lehet, addig Magyarországon csak három számbavehető politikai párt van: a kormánypárt, a függetlenségi és 48-as párt és a mérsékelt ellenzéki párt.

Elég egészséges pártalakulás ez, — de tulajdonképen a középső pártra, a mérsékelt ellenzékre nincs szükség, — a magyar nemzeti hagyomány csak két pártot ismer: egy erős nemzeti pártot, mely minden téren meg akarja óvni Magyarországot függetlenségét, ezt most a függetlenségi és 48-as párt képviseli, — és egy uralkodni vágyó pártot, mely uralmát nem a nemzetre építi, hanem a szomszédal való megalkuvásra, e szomorú szerep most a kormánypártnak, vagy a mint magát nevezi: a »szabad-elvű párt«-nak jutott; amannak hajdan kurucz párt, emennek pedig labancz párt volt a neve.

A kurucz-pártnak legkimagaslóbb alakja II-ik Rákóczi Ferencz, leghivebb utóda Kossuth. A labancz pártnak távolról sincsenek ilyen magasztos alakjai, — sajnos, hogy az Ampringenek, Basták, Karaffák és Haynauk mellé magyar emberek is sorakoztak, — de ezeknek a szobrai a nemzet nem is őrzi meg pantleonában, mert a nemzet mindig azok mellett lelkesedett, kik a magyar haza

függetlenségeért küzdöttek, mig az alkudozásra lépők sohasem voltak a nemzet eszményképei s a magyar nemzet évezredes történetében mindig a nemzeti párt és az idegenekkel alkudozó párt egymás elleni küzdelmeivel találkozunk.

Azon időben, midőn Magyarország birtokáért a Zápolyák, a Habsburgok és a török szultánok küzdtek, Enyingi Török Bálint, a budai vár kapitánya képviselte a nemzet valódi érdekeit. Az ő jelszava az volt, hogy a budai várat nem adja fel se a németnek, se a töröknek. Ez volt akkor az igazi magyar politika, sajnos azonban, hogy a nemzet nem követte Török Bálintot, hanem pártokra szakadt s egyik rész a Habsburgokkal, másik rész pedig a török szultánokkal alkudozott; ez okozta Magyarország romlását, törökök és labanczok dúlását, mig ha a nemzet egyet értett volna, mindkét ellenségétől megszabadulhatott volna.

Azt a középső pártot, melynek hagyományaira a mérsékelt ellenzék támaszkodhatnék, hiába keressük a magyar történelemben, még csak nyomaira sem akadhatunk. Egészen új keletű párt a mérsékelt ellenzék: a Deák-párt és a balközép fuziója szülte, — de elvi alapja, mely egy pártnak létjogot ad, nincsen. Éppen úgy a 67-es alapon áll, mint a kormánypárt, élesen elválasztó vonal nincs a két párt között.

Még addig, mig a mérsékelt ellenzék azt állította, hogy a kormánypárt, illetve Tisza Kálmán megrontotta a 67-es ala-

pot, mig továbbá programjának legfőbb pontjával az állami közigazgatás behozatalát hangoztatta: volt értelme annak, hogy a mérsékelt ellenzék mint külön párt szerepelt; de most, midőn Tisza megbukott s midőn a kormány fölvette programjába az állami közigazgatást s azt megvalósítani akarja: elveszett a mérsékelt ellenzék létjoga s nincs előtte más út, mint vagy beolvadni azon pártba, mely sohasem lépett az alkudozások s az elvfeledások terére.

Hallatszik is már olyan hang, hogy a mérsékelt ellenzék fuzionálni fog a kormánypártnal. Apponyi és Szapáry közt megtörtént a közeledés s nem lehetetlen, hogy e közeledésnek fuzió lesz a vége, — erre mutat a mérsékelt ellenzék felhivatalos lapjának magatartása is, mely konstatálja, hogy azok az aggodalmak, melyeket a mérsékelt ellenzék a közigazgatási javaslat ellen támasztott, elenyésztek.

Csak hadd fuzionáljanak, mi nem nagyon bánjuk, sőt azt tartjuk a leg-egészségesebb pártalakulásnak, ha csak két politikai pártja lesz hazánkknak. Egyik a függetlenségi és 48-as párt, mely a 48-as alapon, a másik pedig a kormánypárt, mely a 67-es alapon áll. Tisztul ez által a helyzet s eredményesebb lesz a küzdelem.

A függetlenségi és 48-as párt hazánk teljes függetlenségének kivására törekszik, tehát a kuruczok politikáját követi s a nemzeti hagyományokra támaszkodik, — ellenben a kormánypárt a 67-iki

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Az emberekben én hiszek.

Oh hagyjátok meg édes álmodat,
 Ne tépjétek ki a hitet szivemből!
 Mert — érzem — szivem is szakad vele:
 Nem tud megválni, soha nem tud ettől.
 Oh én az emberekben még hiszek!

Ne mondjátok, hogy gyűlölség lakik
 Szilaj vadként az emberek szivében...
 Ne mondjátok, hogy mindenik vonás
 Torz lón ez Istenkéz alkotta képen.
 Oh én az embert jó n a k ismerem.

Ne mondjátok, hogy szennyes indulat
 Kavarog ott a láthatatlan mélyben,
 Ne mondjátok, hogy ember nem lehet
 Mocsoktalan, mint napfény, semmiképen.
 Az embert én n e m e s n e k ismerem.

Ne mondjátok, hogy perczszülötte csak,
 Porban születve, elvész ott a porban...
 Ne mondjátok, hogy nem tehet nagyot,
 Mert sorsa az, hogy bukják eltiportan...
 Oh én az embert n a g y n a k ismerem.

Hagyjátok meg csak édes álmodat,
 Ha a z való is, a mit ajkatok szól...
 Ez álommal szivem már összeforrt,
 Nem tud megválni, soha nem tud attól...
 Az emberekben én hiszek... hiszek!...

Jánossy Zoltán.

Sirok között.

(Rajz.)

Künn a temetőben találkoztak legelőször!
 Késő tavasz volt. A sirok hantjait elborították a tavasz virágai. Még a szegény elhagyottakat is befutotta a bojtorján, ellepte a kökörcsin; a porladozó fejfákra felfutott a vadszöllő, az iszalag.

Minden nyitott már akkor, mikor legelőször találkoztak.

A keskeny, fűbenőtte mesgyn tul volt a fiatal ember szeretteinek a sirhantja, a mesgyn innen a leányé.

Mikor megpillantották egymást, nem választotta el a két gyászolót egymástól, csak az a keskeny kis mesgye.

Ettől a naptól fogva azután sokszor találkoztak egymással. Majdnem mindennap.

A két síron a gondos ápolás következtében bimbót fakasztott a sárga rózsató is.

Szépén fejlett a kis bimbó, mindég keskenyebb lett a két árva szive között a két sirt elválasztó mesgye.

Mikor azután kipattantotta a rózsabimbó kelyhét az éltető napsugár, lerombolta a szivőkben kifakadt kölcsönös vonzalom a két szerelmes között a távolságot; elenyészett a keskeny út: ott ültek egymás mellett a kertilóczán, kéz a kézben.

Ott elvonulva a világi zajtól, ott kezdődött két árvaszivvonzalma egymáshoz — ott a sirok között.

Hányszor ültek azután egy egymás mellett, mennyit tudott egymásnak elbeszélni az a két beszédes ajak!

— Miről?!

Miről beszélhetnek egymásnak az árvák. Kinek nyujt a sors több tárgyat a beszélgetésre, mint az árván hagyottaknak:

Szülekről, a kik már nincsenek s könyörtelen szivü emberekről, a kik sokan vannak.

kiegyezés, azaz az idegennel való megalkuvás híve, tehát a labancz törekvések letéményese; igaz, hogy nagy számmal vannak ma is ilyen labanczok; de a kuruczok se haltak meg Rodostóban, hanem élnek mi bennünk, élni fognak mi általunk!

Zászlónk jelszava: »pro libertate«. E jelszó győzni fog!

A közigazgatási javaslat a parlamentben. A közigazgatási javaslat tárgyalási idejére vonatkozólag a »B-i H-p« a következőket írja: A kormány nem szándékozik még a nyár folyamán az egész törvényjavaslatot letárgyalatni, megelégszik, ha június hó végeig, esetleg júl. hó elején a törvényjavaslat fölött az általános vita véget ér s akkor az általános vita befejezése után szeptember hó közepéig elhalasztaná a tárgyalást. Szeptember havában be akarja terjeszteni az 1892. évre szóló költségvetést, melyet a ház a pénzügyi bizottsághoz utasítana s ugyancsak az idő alatt, míg itthon a pénzügyi bizottság a költségvetést tárgyalná, a delegátusok Bécsben üléseznek s körülbelül egyidőben készülneek el, úgy, hogy a ház október 20—25. között megkezdhetné ismét a közigazgatási törvényjavaslat részletes tárgyalását s annak befejezése után a költségvetést. A kormánynak e szándéka ellenében sokan sürgetik még a nyár folyamán a közigazgatási törvényjavaslat teljes letárgyalását, mert attól tartanak, hogyha a közigazgatási javaslat tárgyalása félbeszakittatik, a függetlenségi párt az ősszel a részletes vitát annyira kinyújtja, hogy csak nagy nehezen válhatik abból törvény. De óhajlják a javaslatnak minél hamarább való letárgyalását azért is, hogy a többi reformjavaslatokat is törvényerőre emelhessek, a miről pedig szó sem lehet, ha most nem forszírozzák a közigazgatási javaslatnak nemcsak általánosságban, hanem részleteiben való tárgyalását is.

Grünwald Béla. Most már teljesen bizonyos, hogy Grünwald Béla orsz. gyűl. képviselő meghalt, sőt az is bizonyos, hogy saját keze által mult ki. Meg van állapítva, hogy agyonlőtte magát. Az öngyilkosságot f. hó 4-én éjjeli 11 órakor követte el a Szajnapart egy elhagyatott helyén, Páris területén kívül, Courbevoieban. Betegsége és anyagi zavarok üzhették a halálba. Életrajzi adatait a következőkben közöljük: Grünwald Béla 1838 december 2-án született a hontmegyei Szent-Antalban, tehát 53 éves volt. A budapesti egyetemen ügyvédi oklevelet szerzett s

aztán nagyobb utazásokat tett Német- és Franciaországban. Az 1867. évben Zólyomgye főjegyzője, majd 1871-ben és 1878-ban alispánja lett. Mint alispán nagy feltűnést keltett egy művével, mely a felvidéki tótokról szólva, rámutat azokra a veszélyekre, melyekkel a panszlávizmus felső Magyarországot fenyegeti. A nemzetiségi kérdésen kívül különösen tüzetesen foglalkozott a közigazgatás kérdésével és a közigazgatás államotitása mellett küzdött a sajtóban és rőpirathban egyaránt. A képviselőház tagja 1878-ban lett, a mikor is a zólyomgyeie szliácsi kerület szabadelvű programmal őt választotta meg. A szabadelvű pártból Grünwald 1880-ban lépett ki és azóta a mérsékelt ellenzéknek egyik vezértagja volt. Állandóan a szliácsi kerületet képviselte és tagja volt a közigazgatási, a II. bírálóbizottságnak és a delegációnak. »A törvényhatósági közigazgatás kézi könyve« czim alatt a főtálló közigazgatási törvényeket és rendeleteket gyűjtötte össze. Művei közül a legnagyobb föltűnést »Régi Magyarország« czim alatt megjelent könyve keltette, melyért a tudom. akadémia levelező taggá választotta meg. Grünwald a társadalmi téren is tevékenyen működött, így Császk püspökkel együtt ő alakította meg a hazafias tót közművelődési egyesületet. Bár mi nem osztottuk a Grünwald közigazgatási eszméit, mégis őszinte fájdalomt érzünk tragikus sorsa felett, s elismerjük, hogy halála nemcsak a mérsékelt ellenzéki pártra, de a nemzetre nézve is nagy veszteség!

BELFÖLD.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt hétfőn este Irányi Dániel elnöke alatt értekezletet tartott, a melyen Irányi Dániel jelentette, hogy a békésmegyei zendülés tárgyában legközelebb interpellációt fog intézni a belügyminiszterhez. A párt Irányi jelentését helyeslőleg vette tudomásul. Ugyancsak Irányi terjesztette elő azt az indítványát, a melyet a legközelebbi napokban a választási törvény reviziójára nézve fog a képviselőházhoz benyújtani. Végül pedig Papp Elek jelentette be, hogy az 1890-iki gabona statisztikai adatok tárgyában interpellálni fogja a földművelésügyi minisztert.

Tizezer forint a tót gimnáziumnak. Turóc-Szentmártonban — mint a Felvidéki Híradó jelenti — az a hír van elterjedve, hogy a turóc-szentmártoni takarékpénztár-egyesület, a Sportelna, tizezer forintos alapítványt tett a Turóc-Szentmártonban felállítandó tót gimnázium javára. Vajjon mit szólnak ehhez a takarékpénztár részvényesei, kik közt az idézett lap értesülése szerint nem egy olyan van, a ki erre a czélra jószántából nem hajlandó áldozni?!

És azokról is, ezekről is csak fájdalommal eltelve beszélhetnek.

Azok nem tudják megvédeni gyermeküket a sors csapásai ellen; ezek nem akarják.

Ennek a két egymáshoz vonzó szívnél is csak olyan közönséges története volt, mint a többi árvakének.

Szüleik elhunytak. Mindennapi történet! Ki találna azon valami különöst?! És ők mégis olyan sokat tudtak egymásnak csevegni az elhunytakról. Mindkettőnek olyan jól esett megemlékezni a jó szülekről, mindkettő olyan érdeklél el tudta hallgatni a másikat, úgy el tudott csüggeni minden egyes szaván!

A leánynak már nem volt senkije. Maga munkájával; varrással tartotta fenn magát. Ő már nem is beszélhetett másról, csak meghalt övéiről.

A fiúnak még élt egy nagynénje. — Egy házsártos, zsörtölő öreg asszony, kit ő tartott, kívül megosztotta szük szobácskáját s utolsó falatját is, de a ki azért még sem tudott halálból egyebet tenni, mint szemrehányásaival megkeseríteni az életét. Örökösön azt hajtotta:

— Ha apadék tudtak volna gazdálkodni, most nem kellene nyomorogni se nekéd, se nekem.

Ez volt halála, köszönete, meg mindennapi imádsága.

Az ifju előtt kárhóztatta elhunyt szüleit s azok cselekedeteit.

Csoda-e, ha a fiu nem vonzódtott kis otthonához s alkalmat keresett, hogy a saját munkája által fenntartott öreg néne szitkai után kipanaszkodhassa magát valakinek?!

— Szépen nyíltak a virágok a s rokon — a gyakori együttlét folytán kifakadt a két árva szívében a szerelem virága.

Milyen megkapó! Szerellem a sírok között! Az életnyilvánulások legmagasztosabbja a halottak országában!

Ott fejlődött ki két hant között. S története nem nagyobb, nem jelentékenyebb annál a kis mesgyénél, mely elválasztá a két sírt.

— Egy este ismét együtt ültek a kis padon. A leány keze ott feküdt az ifjuében, a kis madár csak most kezdett esti dalához — messze fölverve vele a temető csöndjét.

Hallgattak mindketten. De hallgatásuk előhírnöke volt a közelgő vallomásnak. A két beszédes ajak néma volt, s mégis csak most fedezték fel a két árva szívének titkát, most kezdték érteni egymást.

Budapest zárszámadása. A fővárosi számvéveség összeállította a főváros 1890. évi zárszámadását. E szerint a tényleges bevételek összege 9.112.343 frt 27 $\frac{1}{2}$ krt, a kiadások összege pedig 9.098.276 frt 52 krt tesz ki. A tényleges bevételek tehát 14.066 frt 75 $\frac{1}{2}$ krral mulják felül a tényleges kiadásokat s így az 1890. év többlettel záródott.

Népgyűlés az államotitás ellen. Hódmező-Vásárhely polgársága az elmúlt vasárnap impozáns népgyűlést tartott, melyen az önkormányzat és a választási elv fenntartása mellett tüntetett. — A népgyűlésen több mint 10.000 ember vett részt. Az óriási közönséget dr. Endrey Gyula ügyvéd üdvözölte, utána Gosztanyi Sándor, a város országgyűlési képviselője indítványozta, hogy a népgyűlés feliratot intézzen a képviselőházhoz. — Utána Horváth Ádám egy óráig tartó, érvekben gazdag, lendületes beszédben világosítja meg a kérdést a legapróbb részletekig. Beszédét számtalanszor szakította meg a helyeslés és a kitörő lelkesedés. — Utána Vetrő Lajos olvasta fel az országgyűléshez intézendő felirat szövegét.

Uj főispán. Hámos László országgyűlési képviselő Gömör- és Kis-Hont vármegye főispánjává nevezett ki.

KÜLFÖLD.

A pápa költségvetése. XIII. Leo pápa évi kiadásai körülbelül 2.900.000 aranyforintra rúgnak. Ez az összeg következőképp oszlik meg: A pápa magánpénztára: 200.000 frt. Bibornoki fizetések: 280.000 frt. Szegényegyházak segélyezése 184.000 frt. Paloták fenntartása 720.000 ft. államtitkárság és diplomáciai képviselő 400.000 forint. Azon hivatalnokok nyugdíja, kik nem vallaltak hivatalt az olasz kormánynál, 600.000 frt. Iskolák és jótékony-ság 480.000 frt. E rendes kiadásokon kívül vannak néha igen nagy, rendkívüli kiadások is, minő volt az utolsó években a lateráni bazilika apsisának megnyitása, a mi két millió forintba került.

Boulangert a brüsszeli rendőrhivatalba idezték. A belga minisztertanács hir szerint elhatározta, hogy Boulangert a francia köztársaság elleni celszövényei miatt kitusítja.

Natalia száműzetése. Natalia válasza Pasics levelére, belgrádi kormánykörök felfogása szerint, alkalmas arra, hogy a királlyal a tárgyalásokat folytassák. A királyné kiutasításáról egyelőre nincs szó. A kormány az ügy békés elintézését reméli.

Orosz zsidók sorsa. Gurkó tábornok rendkívüli hitelt kért, hogy a Moszkvából kitiltott zsidókat, a kiknek ugyszólván semmijök sincs, tovább küldhesse.

Egy hosszú, sokat kifejező csend után az ifju szólalt meg először.

Elmondta, hogy szereti s kérte, hogy legyen az övé, osszák meg egymás között a munkát, a nélkülözést, a boldogságot.

A leány nem válaszolt semmit, l galább szavakban nem, hanem odaborult az ifju keblére s úgy zokogott keservesen.

— A mint a szél keresztül futott a sírok között, megingottak a virágok, úgy bólingottak a két árva felé. A kis madár pedig abba hagyta énekét — fölroppent. Talán nem akarta háborgatni a boldogokat?!

Eljött az ősz. Hullottak a két síron a virágok, hervadtak napról-napra.

Hervadtak a rózsák az ifju arczáról, melyeket a közelgő boldogság varázsolt oda, melyeket az az édes tudat, az a meggyőződés faksztott halovány orczáin, hogy az az árva kis lány, a kit ő olyan nagyon szeret s a ki őt viszont szereti, pár napmulva az övé.

Elhalványult az a lázban égő arcz, a derűt fölvaltotta azon a boru.

Már egy hete, hogy nem látta a szép leányt, már hét napja, hogy nem találkoztak.

A hármass szövetség. A Pol. Corr. arról értesül, hogy a bécsi mérvadó körökben legkevésbé sem kételkednek abban, hogy a hármass szövetséget a kellő időben megújítják; de azt a hirt, mely szerint a megújítás már megtörtént, alaptalannak mondják.

Belcev gyilkosai. Uzunov volt kapitányt, az agyonlőtt Uzunov őrnagy fivérét, Krajovában egy czinkostársával együtt elfogták, mert az a gyanu terheli őket, hogy ők gyilkolták meg Belcev bolgár minisztert.

Merénylet az orosz trónörökös ellen. Meglepő, csaknem érthetetlen hír érkezik Japán fővárosából, Tokióból. E szerint Miklós Alexandrevics nagyherceg orosz trónörökös ellen egy japáni ember gyilkossági merényletet intézett s karddal súlyosan megsebesítette a trónörökösöt. A távirat még csak annyit mond, hogy a seb nem életveszélyes, de más tekintetben ez esetről, okairól valamint a gyilkosról nem ad semmi további tájékoztatást.

A román parlament megnyitása. A múlt hónapban újra megválasztott román képviselőház hétfőn tartotta első ülését. A szenátust ezuttal nem oszlatták fel, s a román főrendiház változatlanul, régi összeállításában lép az új ülészakba. Valószínűleg ez okozta, hogy megnyitása minden legcsekélyebb ünneplésszerűséggel történt. Károly király még trónbeszédet sem tartott, s az új ülészak megnyitása egyszerű királyi üzenettel ment végbe.

A legujabb „érettségi.”

Ismét jött a parancsolat onnan felülről, ahol ezer kézzel szórják az áldást — műkedvelők az avatottakra.

Csáky gróf reperálja Trefortnak sok jó-hiszemű felszességét, de Csáky gróf tanácsadói rálicézálnak azokra a boldonságokra, melyeket Trefort is az érettségi vizsgálatok tárgyában egyebek között közrebocsátott.

A legujabb miniszteri rendelet, melyet csak egy paedagogiai önhittségben kivénült elme fogalmazhatott, odáig megy, hogy ha azok a tanárok, a kik kollégiumban mégis csak nyomnak valamit a mérlegben, beveszik a maszlagot: akkor az idej „érettségien” a „jelesek” és egy-két „jó” kivételével bukni fog minden nyolczadik osztálybeli tanuló.

Bukni bizony még a „jeles” és „jó” is, ha a szerencse kereke nem jól jár!

Mit is akarnak azok az urak tulajdonképen? Egy diaktól tanári képzettséget; egy jogásztól emberéletre ható tudományt!

Pedig az ifju minden este kijön a sirokhöz a közös találkozási helyre. Hiába!!

— Most is gyorsan halad a szokott uton. Minél közelebb ér, annál hevesebben ver a szive. Ha ott találja?! Csak ott találna!

Mikor azután oda jut, elkormordik. Megint üres a lóca, újra nincs künn!

— Pedig dehogy is! künn van ő. Kijött még egyszer utoljára, hogy vissza se térjen többé innen.

— Uj hant domborult a régi sírok között. Egy kis gyalulatlan keresztben ott van az elhunyt neve is.

Az ifju meglátja, ráborul a sírra s elzokog sokáig.

A két sír között ke s k e n y a m e s g y e, a két egymást szerető sziv között egy időre v é g t e l e n.

Hogy el is hullnak ősszel azok a virágok?!
Szathmáry Zoltán.

Gondolatok.

A szépség nem báj, hanem baj, mert a férjnek nagyon sok lelki bajt okoz.

A női szivhez rejtélyes utak vezetnek. Jó mindig az ész választani kalauzul.

Hát mi is jártunk valaha iskolába; mi is tettünk „érettségi” — több tantárgyból, mint most; vagyunk is — ki kultuszminiszteriumban irván okosan bolond rendeleteket; ki pedig olvasván azokat, folytonossági hiányuk miatt kétségbeesve.

„Buktatni”, — ez a rendelet tenorja. Tultengés van papokban, jogászokban, műépítésekben, tisztviselőben?

Annyi a kiválóan képzett egyén, hogy a középeket ki kell szorítani?

Lássuk csak!

Hisz püspökök, igazságügyminiszterek és minden rendü-rangu európai lángeszek panaszkodnak, hogy Ázsiából csak most keltünk utra.

De hát gőzkocsin megyünk s ma-holnap ott leszünk a forrongó Európában.

Táncolni fogunk.

Egy pár lángész s egy pár szerencsefi átmege az érettségien, azokat elküldjük Budapestre tornaversenyezni, — a többi megy irnoknak, dijnoknak, szocziáldemokratának.

Táncolni fogunk a vulkánon.

Persze, mi, akik irjuk azokat a kultuszminiszteri rendeleteket, melyek a szülőket boldogtalanokká, a gyermekeket érett semmiháziakká teszik, annak idején valamennyien „bölc” nyolczadik osztálybeli gyermekek voltunk.

Csak hogy akkor felettes tanügyi hatóságaink, főigazgatóink és tanáraink nem törték rendeleti eszközökkel azon, hogy világcsudáját teremtsenek az anyagból, melynek kikészítése a felsőbb iskolák feladata.

Megtörtént biz' akkor, (nincs önök közt ott a kultuszminiszteriumban olyan?) hogy a legkitünőbb tanuló annyira zavarba jött az érettségien, hogy a szép szónak, bátorításának egész özőnével is alig lehetett magához téríteni.

Az ilyen most önök szerint könyörtelenül elbuktatandó.

Megtörtént biz' azóta is, hogy az egyik a nyelvekben, a másik a természettudományokban, harmadik a történet-bölcészetben határozottan gyenge volt (s ilyen van köztünk „régiek” közt a legtöbb); de szakpályára lépén, felülkerekedett a jeleseknek s most kitünősége az országnak (fájdalom talán nem a kultuszminiszteriumnak!)

Ezeket önök mind a megbuktatandók sorába írták elő.

Százszor is: tessék erős rendeleteket írni, hogy az alsóbb osztályokból a nem képes elemek kiküszöböltetvén, kellő időben más pályát választhassanak.

De ne tessék lelketlenkedni a 8-ik osztályba feljutottakkal; ne tessék férfiúi gondolkodást követelni egy 16—18 éves gyermek-íjtól.

Gyűjtött-e az ifju? ez legyen, mint volt régen, a kérdés, akkor nem lesznek éretlen ifjaink, hanem lesznek érett gyermekeink.

Ami zománcz volt tanításon és nevelésen, azt önök rendeleteikkel letörölték mind.

Térjenek vissza a régire! Kevesebb lesz a dolguk; tanároknak üdvösebb a működésük; tanulóknak hasznosabb az érettségök.

—ó. —f.

Ujdonságok.

* **Kortés röpirat.** Nagyon gyenge lábón állhat a gf. Szapary államotó terve, mert különben nem követné el mindent annak népszerűsítésére. Azt mondják, hogy a jó bor czéger nélkül is elkél, — ha tehát a közigazgatás államosítása olyan áldásos dolog volna, nem kellene mellette czégerét kitűzni, azaz kortes-röpiratokkal népszerűsíteni akarni. Ilyen

röpirattal boldogította — melléklet gyanánt — a »D. E.« is tegnap olvasóit, kik olesón jutottak egy könyvhöz, melyet majd a sajtosnál értékesíteni lehet. Külömben csinos kiállítású könyv. Piros a fedele s ezt a czímet viseli: »A tekintetes vármegyéről. Történelmi visszapillantás. Polgártársai figyelmébe ajánlja egy igaz hazafi.« (Ugyan ki lehet ez az igaz hazafi? Valjon nem — Kovács Gusztie? Ó róla azonban — ismeretes szoczialdemokrata-republikano-nihilista elveinél fogva — bajos dolog ilyet feltenni, inkább Hazafy Veray Jánost gyanusítjuk a szerzőséggel!) A röpirat, a mint futtában bepillantottunk, a közigazgatás államosítását dicsőíti, tehát kortes-czélokat szolgál. Mi, megvalljuk, nem olvastuk át ezen röpiratot, mert midőn véletlenül az utolsó lapjára pillantottunk s ott azt olvastuk: »eljen a király és a szabadelvű párt: a többire nem voltunk kíváncsiak. A királyt örömmel éltetjük mi is, de nagyon rossz társaságba kerül ő felsége, midőn a szabadelvű párttal együtt akarják éltetni!

* **Kölcssey-kör Szatmáron.** Szatmárról irják, hogy ott »Kölcssey-kör« van alakulóban, melynek czélja szellemi központot teremteni Szatmár városában, belevonni, összpontosítani a szépért, nemesért lelkesülő mindkét nembelieket, ápolni a magyar irodalmat, tudományt és művészetet, fejleszteni a szép iránti érzéket, közreműködni társadalmi uton is, a vármegye és város közügyeinek, érdekeinek előmozdításán, továbbá létesíteni egy »Kölcssey-szobát«, melyben a lehetőségig összegyűjtetnének a »Kölcssey-relikviák«, létesíteni egy »szatmármegyei muzeumot«, a mely kiterjeszteni fogja a megye történelmi jelentőségére s történelmi helyeire. Tekintettel lenne a kör archeologiai szempontból a megye azon pontjaira, melyeken az ásatások a régi világ egy emlékeit hozzák felszínre stb. Az alapszabály-tervezet már készen van. A mozgalom élén Szatmár város vezérferfiái állanak.

* **Nyilatkozat.** A »Debrecezi Hirlap« Karczolatok című közleménye folytán kijelentem, hogy én a Márk Endre ur estélyen nem vettem részt, tehát a nevezett lap élcelődései reám vonatkozó részének semmi értelme sincs. Debreczen, 1891. május 13.

Szinay Gyula.

* **A depr. függetlenségi párt és kör** f. hó 23-án, azaz szombathoz egy hétre, majális rendeznek a »Margit-fürdő« dísztermében. A majális rendezésére vonatkozólag már megindultak az előkészületek, a meghívók nyomtatás alatt vannak s pár nap alatt szétküldetnek. A függetlenségi párt és kör mulatságai mindig a leglátogatottabb mulatságok szoktak lenni városunkban, melyeket Debreczen törzspolgársága, a hamisítatlan magyar elem, nagy előszeretettel szokott fölkeresni. A f. hó 23-án rendezendő majális bizonyára szintén nagy látogatottságnak fog örvendeni, a rendezőség mindent is elkövet, hogy a majális sikerét biztosítsa s a megjelenendő vendégeknek vidám mulatságot szerezzen. Thaly Kálmán, városunk első kerületének képviselője, megígérte, hogy a majális alkalmával lerándul Debreczenbe.

* **A fagyos szentek.** A gazda-közönség minden évben aggodalommal szokta várni a fagyos szentek: Pongrácz, Szervác és Bonifác napjait. Pongrácz napja tegnap volt, Szervác napja ma van, Bonifác napja holnap lesz. Még eddig nincs semmi baj, s az idő úgy mutatja, hogy Bonifácztól sem kell tartanunk. Még azután csak Orbán napja muljék el minden baj nélkül: nagy kő, nagy aggodalmak terhe esik le a gazda-közönség szivéről!

* **Drága élet.** A föld kerekéségén Dudley angol grófnak legdrágább az élete. A nemes gróf ugyanis most biztosította életét, úgy, hogy halálakor egy angol biztosító társaság nem kevesebb, mint egy millió kétszázezer font sterlinget, tehát több mint tizenkét millió forintot köteles kifizetni. Utána rögtön Wanama-

ker, az Egyesült-államok postáinak főigazgatója következik, a kinek élete tíz millió forintba van biztosítva. A walesi herceg is nagy összeg erejéig akarta életét biztosítani, de nem talált társaságot, mely hatszázezer forintnál nagyobb összeg erejéig hajlandó lett volna a szerződést megkötni. A két előbbi a rendes díjakat fizeti, de a walesi herceg a szabályszerűnél sokkal magasabb összeget fizet, mert, mint a társaság, mely hatszázezer forintba a biztosítást elvállalta, kijelentette, az angol trónörökös állása olyan, hogy élete nagyobb veszélyeknek van kitéve, mint más közönséges halandóé.

A barkó.

Lapunk múlt szerdai számában ismertettük a barkó nevű rovar, mely a homoki szőlőket pusztítja. E rovar elnevezéséről a következő apróságot olvassuk a H.-Böszörmény és Vidéke cz. lapban:

Gyalázatos kis állat, elpusztítja a szőlőt fakadásakor. A filoxera a tövét eszi, a barkó a fürtjét; tehát a mi barkónk nemesebb, mint ama francia rovar.

De hol vette eredetét a barkó?

A fáma azt beszéli, hogy Sámsonban nyerte nevét. Tehát ott kereszteltették és Böszörményben született. A papja egy sámsoni ember, keresztapja egy Barkó volt.

Ezelőtt mintegy 4 esztendővel Barkó X. 18 éves fiatal legényke elment szolgálatot keresni. Ment mendegélt s midőn külföldön (Dorogon) haszontalanul járt, Hadházon keresztül Sámsonba ért. Ott egy Nagy Y. nevű gazda ember szolgálatba is fogadta. Minden rendén ment. Csak a gazda azt nem szerette Barkóban, hogy miért eszi úgy a szőlő fiatal hajtásait, hiszen nemes Sámson falujában nem terjedt még el annyira a növényi eledelekkel való táplálkozás. Barkónak nem használt a szép szó, ette mint egy kecske a káposztát: a szőlő keringőt. A következő tavaszon kiütött az ellenségeskedés a hü eseléd és a jó gazda között.

Rügyeztek és virágoztak a fák, fakadt a szőlő szépen. Azonban egyszer Nagy Y. gazd-uram észrevette, hogy valami kis rovar eszi le a szőlő fakadásból a piczike fürtöket. Hivatja tehát Barkót.

— Ösmered e bogarat, Barkó?

— Nem nagyon biz én gazd-uram, de úgy hiszem, hogy Böszörményben már láttam.

— Hogy hívják?

— Azt nem tudhatom. Hanem majd megkérdelem otthon.

— So se kérdezd. Ezt a bogarat te hoztad nemes Sámson határába. Te tanítottad a szőlőt enni is, hiszen veled épen egy a guszta, eredj innen te Barkó, itt hagyjad az emlékedet örökre. Isten csapása lettél te is, meg a te ajándékom — jaj, minek is mondjam már — ez a bogár-barkó. Így lett ez a kendermag színű bogár: barkó.

Barkó X. most talán katona, nem is tudja, hogy neve örökkön fennmarad és Sámsonból, a világ közepétől, messze terjedt.

Oh csak az Isten pusztítana el ez esztendőben minden barkót s áldana meg inkább helyette minden Barkót!

* **Forgalmi számtan** című művének ma s o d i k k i a d á s a r a hirdet előfizetést Zalai Márk, a debr. kereskedelmi akadémia tevékeny és munkás tanára. E jeles műből, melynek első kiadása a szakkörök osztatlan elismerésével találkozott és nem ritkán hasonnemű munkák kuforrásául használtatott, az első kiadás egy év alatt teljesen elfogyott s miután a könyvpiacon még folytonosan keresik: szükségessé vált annak második, bővített kiadása. A második kiadás előfizetési ára 2 frt (a bolti ár magasabb lesz), mely összeg f. évi július hó 31-éig László Albert debr. könyvkereskedőhöz küldendő be. Felhívjuk e műre, mely a gyors, pontos és biztos számolást tüzte ki célul, a szakkörök figyelmét!

* **Szeretőjének gyilkosa.** Mór Ágnes tudvalevőleg Derecskén meglőtte a szeretőjét. A debreczeni kir. törvényszék tíz évre ítélte el őt, mit a kir. kuria tegnap leérkezett ítéletével szintén helyben hagyott.

* **Milyen gyorsan beszélhet az ember?** Egy londoni gyorsíró-egylet kísérleteket tett, hogy milyen gyorsan beszélhet az ember. Az egyesület négy tagja fölvaltva olvasott a lehető legnagyobb sebességgel, míg a többiek számították a szavak és szótagok mennyiségét. Először öt, azután egy percenként olvastak John Bright beszédéből kiemelt részeket. Az eredmény a következő volt, Millions 1253, Cope 1371, Parker 1380 és Hurst 1649 szót volt képes kimondani öt perc alatt, — vagyis percenként Millions 250.6, Cope 274.2, Parker 338, Hurst 378 szót tudott kimondani egy perc alatt, a mi szótagok szerint így oszlik meg: 462, 475, 591 és 554. Természetesen nagy a különbség az olvasás és a beszéd gyorsasága között, noha akárhány ember beszédének sebessége fölér a folyékony olvasással. E számok világosan mutatják, hogy a beszéd gyorsasága percenként folytonosan csökken, mert a mi egy perc alatt átlag 378 szót azaz 554 szótagot lehet kiejteni, addig már öt percre átlag csak 329 szó esik. A magyar képviselőház leggyorsabb szónoka Szapáry Gyula gr. miniszterelnök, ki percenként gyakran 320 szótagnál is jóval sebesebben beszél, a leglassabb szónok pedig eddigi számítások szerint Fejérváry br. honvédelmi miniszter, a ki egy perc alatt átlag csak 130—132 szótagot ejt ki. Tisza Kálmán beszédének gyorsasága percenként 166—219 szótag között váltakozik. Az igazságügyminiszter egy perc alatt 178—219. Apponyi Albert gróf 234—270. Csáky gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter 274, Baross 215—280, Wekerle 252—296 szótagot mond. Az értelmes és érthető beszédnek legnagyobb sebessége, a mint e számokból kitűnik, sokkal magasabb, mint általában hiszik. Erről mindendenki meggyőződhetik, ha őra szerint számítja az olvasott szótagokat.

* **A fajok szaporasága.** Az egyes családok tagjainak átlagos száma statisztikai adatok szerint Európában a következő: Franciaország 3.03 lélek, Dánia 3.61, Magyarország 3.70, Svájc 3.94, Ausztria és Belgium 4.04, Anglia 4.08, a német birodalom 4.10, Svédország 4.12, Hollandia 4.22, Skótszág 4.46, Olaszország 4.56, Spanyolország 4.65, Oroszország 4.83, Irország 5.20 lélek.

* **Egy végrendeletből:** (Eredetije a városi árvaszéknél) »Lakómról, a ki éveken át pontosan fizette a házbért, szintén kötelességem megemlékezni, azért meghagyom örökösöimnek, hogy őt mindaddig ne háborgassák, míg a pontosságot megtartja: a házbért azonban időnként felemelhetik, mint a hogy én tettem, mert ehez ő már szokva van.«

* **Az elcsereált gyógyszer.** Tévedésből halál áldozata lett Nagyváradon egy szegény asszony gyermeke. Az anya is beteg volt a kis fia is. Az orvos az anyának morfint rendelt, a kis fiúnak pedig egyéb, ártalmatlan szert. A beteg asszony azonban elcsereálta az orvosságot, s a morfiumot tévedésből fiának adta be. A gyermeket a mérég megölte. A vizsgálat máris megállapította, hogy az orvos ártatlan.

* **Bankett-paródia.** Annak a temérdek lakomának, melyet országszerte az új királyi táblák tiszteletére meettek, van már paródija. Pécsen az állami és pénzügyintézetek szolgálói elhatározták, hogy a Mexikó-vendéglőben diszlakomát rendeznek legujabb kollégáik, a kir. táblai szolgák tiszteletére. A vidéki kir. táblák közt ilyenformán mégis a pécsi a legeslegünnepeltebb, mert ennek még a szolgálói se maradnak bankett nélkül.

* **Kisdedóvoda.** Az árok-utcai kisdedóvó középület tudvalevőleg f. hó 1-én megnyitott. Nagy reményeket kötöttek hozzá a szegény asszonyok, kiknek nagyrésze kora reggel gyárba, vagy napszámba megyen. Azt hitték, hogy e nemes intézmény célja megóvni a gyenge gyermek testi-lelki egészségét a nap azon részeiben, mikor azok odahaza minden veszélynek ki vannak téve felügyelet hiányában. Csalatkoztak. A gyermekek, mint panaszozzák, reggel 8 óra-

kor felmennek, 11 órakor haza, délután 3 óra tájban ismét felvitetnek, 5 óra fele haza. Azok, kiknek kötelességük fensőbb hatóságuk által elibök irt utasítás szerint 4—5 órán gondot viselni az ártatlan gyermekre a kiszabott időtartam alatt, nem lehetnek hibások. Hibás ellenben az utasítás, s meg nem felel ez intézmény igazi céljának. Az olyan szegény gyermekeket, kiknek szülei egész nap nincsenek odahaza, de kellő táplálékot adnak egész napra gyermekökkel, kora reggeltől késő estig óvni kellene az óvodában. Ha ilyen panaszkodat hall az ember, hiába szemléli a nemes város áldozatkészsége által emelt szép épületet, kénytelen úgy gondolkozni a paedagogia elveit szem előtt tartva, hogy így bátran lehetne a »kisdedóvó« homlokzatára rá pingálni: »o quanta species, sed cerebrum non habet.« Hiszünk azonban, hogy e szép óvoda helyesebb intézkedésekkel meg fog felelni igazi céljának.

* **Gyászjelentés.** Bánatos szívvel tudatjuk felejthetetlen fivérünk, illetve sógorunknak néhai Klein Gyulának élete 48-ik évében, hosszas betegség után e hó 10-én Bécsben történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. hó 14-én d. e. 9 órakor fognak Debreczenben Piacz-utca 1827. sz. házuktól az izr. sirkertbe örök nyugalomra tetetni. — Debreczen, 1891-dik évi május hó 12-én. Haraszi Mór, Goldberger Zsigmond, Bachrach Gyula, Fischer Zsigmond, Dr. Simon József mint sógorok, Haraszi Ernesztine, Goldberger Berta, Klein Mór, Fischer Laura mint testvérek, és a többi rokonok nevében is. Nyugodjék békével!

* **Dohánygyári munkások majálisa.** A debreczeni m. kir. dohánygyár munkásai betegsegélyző egyesületük pénztárának javára 1891. évi május hó 23-án (szombaton) Boka Testvérek zenekarának közreműködésével, a nagyerdei »Dobos-Pavillon« táncstermében táncszal egybekötött majális rendeznek. Kezdeté este 8 órakor Belépti-jegy személynként 80 kr. Jegyek előre válthatók: Weinberger Lajos dohánygyárujánál piacz utca, a rendező bizottság tagjainál és este a pénztárnál.

* **A városházán** ma d. u. a központi választmány ülést tart, holnap d. u. pedig a katonai és r. bizottság tart ülést a nagytanácsteremben.

Miért dohányoznak az emberek?

Ezzel a kérdéssel foglalkozott nem régen egy orosz herceg, midőn ebéd után kényelmesen szivarra gyujtott.

Mint tudni vágó fiatal főúr, elhatározta, hogy elmegy a világba az emberek közé s összegyűjti a dohányzás kérdésére a feleleteket. A legjobb barátjánál kezdte el a tudakozódást, a ki, mellest legyen mondva, igen nagy evő volt. »Kedves barátom! mondd csak nekem, miért dohányzol te?« »Nincs a világon valami jobb — a mint te magad is jól tudod — mint ebéd után egy jó szivart elszíni, ez hatalmasan elősegíti az emésztést.« »Ugy, ez tehát azért dohányzik, hogy az emésztést jobban elősegítse, én a magam részéről ezt a hatását a szivarozásnak még nem tapasztaltam.«

Másnap a herceg ismét utra kelt. Az országuton találkozott egy igen öreg emberrel, a ki egy rozzant hegedűn játszott és egy rövid száru pipából kegyetlenül füstölt. Kocsiját hirtelen megállította és kérdezte az öreg zenészt, hogy »miért dohányzik?« — »Kedves jó uram — felelt az öreg — én még ma egy falatot sem ettem és ha egy pipadohányt kiszívok, kevésbé érzem az éhség kínzó fájdalmát.« A herceget nagyon meglepte az öreg felelete. Az egyik azért dohányzik, hogy emésztessen, a másik pedig azért, hogy az éhséget csilapítsa.

Ugyanazon a napon késő este egy vendégfogadóba szállt a herceg, a hol az éjjeli szállása már előre meg volt rendelve.

A vendéglőtulajdonos ébren várta a herceget. A folyosón sétálgatott fel és alá s kedélyesen szitta el az egyik szivart a másik után; egyszer csak berobog a herceg fogata az udvarra és a vendéglős alig tudta égő szivarját elrejtetni, de a herceg észrevette, hogy a vendéglős szivarozott és kérdezte az öreg csaplárost, hogy feleljen őszintén: miért dohányzik? Kegyelmes herceg, felelt a kocsmáros, másképp nem tudtam magamon segíteni, hogy el ne aludjam, rágyújtottam szivarra, ez elűzi az álmot.

Tehát ennél meg az álmot űzi el a dohányzás, jegyzé meg a herceg mosolyogva.

Másnap este a herceg egy török basához volt estélyre meghíva.

Ékezés után szivart és csibukot hordtak, török szokás szerint a szolgák, ekkor a herceg észrevette, hogy a török basa rendkívül sokat dohányzik, s miután törökül a herceg nem tudott, egy dragománt kérdezett meg a herceget, ki mint tolmács kérdezte a törököt. A dragomán azt felelte, hogy a basa azért dohányzik oly sokat, mert különben nem tudna elaludni. Ez már sok, kiáltott fel a herceg, ha egyik azért szivarozik, hogy jól emészszen, a másik, hogy éhségét csillapítsa, a harmadik, hogy ébren legyen, a negyedik, hogy jól aludjék, akkor a dohányzás mindenféle betegség ellen jó szer.

Tehát rajta! Füstöljünk!

Debreczeni vásár.

— Május 11-én. —

Sertés vásár. Felhajtás 1800 drb, eladatott 1052 drb, kövér sertés kilója 40—45 kr.

— Május 12-én. —

Ló- és marhavásár. Felhajtott: marha 865 drb, ló 632 drb, eladatott: marha 460 drb, ló 203 drb. Irányzat élénk. Árak a régiéek.

* **Piaczi árak** a máj. hó 12-én tartott heti vásáron:

1 mm. Buza	9.50	9.25	9.00
1 mm. Kétszeres	8.20	8.00	7.80
1 mm. Rozs	7.50	7.25	7.00
1 mm. Arpa	7.00	6.75	6.50
1 mm. Zab	7.40	7.30	7.20
1 mm. Tengeri	7.30	7.20	7.10
1 mm. Köles		22.00	
1 mm. Borsó szepességi		17.00	
1 mm. Lencse		19.00	
1 mm. bab fehér		8.50	
1 mm. köles kása		15.00	
100 kiló Háj	46.00	45.00	44.00
100 kiló Szalonna	46.00	45.00	44.00

* **Husárak** megállapítva, s bejelentve 1891. május 13-tól 20-ig. 44 kr. Rác György-nél meszena-utca 587. sz. a. Kovács Jánosnál csapó-utca 327. sz. a. — 50 kr. Ungvári Andrásnál piac u. 1-ső szék. czegled u. 55, dedó u. 125, Mester u. 1113, Tanító utca 1392, Csapó utca 3162. szám alatt czegled utca 2599, Csapó utca 358. sz. a., Kovács Jánosnál a hentes székben, a mészáros társaságnál Csapó-u. 240 és 376, könyök utca 574, Mester-utca 3655, kut u. 2323 sz. a. — 52 kr. a mészáros társaság 18 székben, valamint a 3 izr. mészárszékben a piacon. Debreczen, 1891. május 13. *Debreczen szab. kir. város rendőr főkapitányasága.*

Napszámárok. Debreczenben május hó 12-én következőleg jegyezte fel a napszámárokat a vásárbíró: Egy férfi ellátással 85 kr. ellátás nélkül 1 frt 05 kr, egy nő ellátással 44 kr, ellátás nélkül 66 kr, egy fiu ellátással 22 kr, ellátás nélkül 32 kr.

Irodalom és művészet.

Siremlék leleplezés. Wohl Stefánának, az oly korán elhunyt jeles írónőnek siremlékét hétfőn d. e. leplezték le a kerepesi úti sírkertben. A délszaki növényekkel és szebbnél-szebb koszorúkkal feldíszített siremlékét elhunyt írónő tisztelőinek és rokonainak egy kis csoportja állta körül. A siremlék rövid, meghatározó beszéd kíséretében Berzeviczy Albert lep-

lezte le. A három méter magasságu, impozáns benyomást tevő siremlék, a mely Zala György műve, egy görög stólat ábrázol, a melybe egy fehér karrarai márványból készült szenvedő női alak van beleillesztve, a mely egyik kezében táblát, a másikban írónt tart. A táblán arany betűkkel Wohl Stefánia jelmondata van bevésve: »Az élet kegyetlen.«

* **Német nyelvtan.** A polgári iskolák két alsó osztálya számára Deutsch és Garrai tanárok német nyelvtant írtak, mely egyúttal olvasókönyvvel is meg van toldva. A könyv szabályai rövidek és szabatosak, példái bőveket és változatosak. Az olvasmányokat tartalmazó rész az egész műnek mintegy fele és számos, a magyar haza ismertetésére szolgáló cikket ölel fel. E tulajdonságok bizonyára elegendők ahhoz, hogy az új tankönyv minél több iskolánkban kedvező fogadtatásra találjon. Ára füze 80 kr, kötve 1 frt; megjelent Lampel Róbertnél.

Stern József és Testvére

faárúgyára

DEBRECZENBEN.

Kitünő minőségű száraz

parkétát és hajópadlót

ajánl legjutányosabb árban.

CSARNOK.

DOLGOZZATOK,

a míg

MÉCSETEREK KINEM ALSZIK.

Regény a kereszténység első korszakából.

Írta: Gróf Tolsztoj Leo.

Fordította: Somogyi Ede.

(Folytatás)

HATODIK FEJEZET.

Tíz év múlt el, és ez alatt az egész idő alatt Julius nem kereste föl barátját. Mind ritkábban gondolt előbbi találkozásaira és vitaközönségeire és a benyomások, melyeket ezek elméjében magát Pamphiliust és általában a keresztények életét illetőleg előidéztek, mind homályosabbak lettek, míg végre egészen elenyészni látszottak. Magának Juliusnak élete a megszokott nyomon folyt tovább. Atyja meghalt és ő rá hárultak az üzlet összes gondjai, a régi vevőkkel, az afrikai elárúsítókkal, az üzleti alkalmazottakkal, a kölesnőkkel, melyeket be kellett szedni, és az adósságokkal, melyeket ki kellett fizetni. Juliuist elárasztotta a munka özöne és minden idejét neki szentelte. Azonkívül neje miatt is örökös gondok nyomták.

Aztán bevalasztották egy polgári hivatalba és ez az új foglalkozás, mely önszeretetének hízelt, gyönyörrel töltötte őt el. Ettől az időtől fogva, üzletének ügyein kívül, a közügyeknek is szentelte figyelmét, és tehetséges ember létere, a ki könnyen megnyerte embertársait s szép beszélő tehetséggel lévén megáldva, csakhamar kivált polgártársai közül s azzal hízelt magának, hogy szülővárosában idővel a legmagasabb polgári méltóságokat el fogja nyerni.

Ez a tíz év családi életének körében is jelentékeny változásokat idézett elő, oly változásokat, melyek őt nagyon kellemetlenül érin-

tették. Már most három gyermeknek volt atyja és születésüknek egyik következménye volt, hogy ezután még inkább húzódtott anyjuktól. Első sorban azért, mert neje sokat vesztett előbbi frissességéből és szépségéből, s aztán, mert már most sokkal kevesebb gondot fordított férjére, mint saját magára, minden szeretetét és minden gondját gyermekeinek szentelvén. A gyermekeket mindazonáltal szoptatós dajkák gondjaira bízta, a mint ez a pogányoknál szokásban volt. Julius gyakran találta őket anyjuk szobáiban, vagy ha ezt itt hiába kereste, a gyermekek szobáiban akadt rá. Julius ez okból a gyermekeket kellemetlen tehernek nézte, mely inkább zavarnak és gyötrelmennek, semmint gyönyörűségnek forrása.

A magán- és közügyek annyira igénybe vették, hogy felhagyott régi rendetlen életmódjával, de úgy vélekedett, hogy a mindennapi munka után igényt tarthat megfelelő kényelemre és szórakozásra, ezt pedig nem találta meg többé neje társaságában, különösen mióta ennek egy keresztény rabszolganővel való érintkezése mind bensőbbé vált és annyira elragadtatta magát az új tan igézete által, hogy elökte magát a pogányságnak mindazt a haszontalan czafrangját és külső csillámját, melyre Julius oly nagy súlyt fektetett. Miután Julius neje társaságában nem találta meg azt, a mit ott keresett, viszonyt kötött egy ledér nővel és ennek társaságában töltötte a szabad órákat, melyek kötelességeinek teljesítése után neki megmaradtak. Ha azt kérdezték volna tőle, valjón életének mind emez éveiben boldog volt-e, ugy zavarba jött volna a válasz miatt, annyira sok és kimerítő volt elfoglaltsága.

Az egyik üzleti ügytől és élvezettől gyorsan sietett át a másikhoz; azonban egy se volt olyan természetű, hogy vágyait teljesen kielégíthette volna; egyikről se mondhatta valójában, hogy igazán óhajtott. Minden komoly ügy, a melyet kezébe vett, olyan volt, hogy mentül hamarabb végezhetett vele, annál jobban esett neki, és élvezetei között egy sem akadt olyan, melyet egy vagy más meg ne mérgezett volna, vagy a mely ment lett volna az undortól, mely a jóllakottságnak következménye.

Ily módon nyugodtan folyt tovább Julius élete, midőn egy napon egy váratlan esemény következett be, mely életének egész folyását megváltoztatta. Részt vett az olympiai játékokban és kocsiját eredményesen hajította a célpont felé és minden erejét megfeszítette, hogy legyőzzön egy másik kocsit, mely hajszálnyira az övé mellett haladt, midőn az ő kocsija hirtelen felfordult. A koci egyik kereke ketté tört s Julius irtóztató erővel kirepült és eltörte két bordáját és jobb karját. Szenvedett sérülései igen súlyosak voltak, de nem halálosak; elvitték lakására, hol három hónapon át nyomta az ágyat.

A végtelen testi szenvedéseknek eme három hónapja alatt szelleme szokatlanul tevékeny volt; kényszerű semmittevését arra használta fel, hogy élete fölött gondolkodott, melyet merőben tárgyilagos szempontból figyelt meg, mintha teljesen idegen embernek élete lett volna.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

A vetések állása.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot május 2-ától 8-áig, a földművelésügyi miniszteriumhoz beérkezett jelentések alapján a következő volt:

Május hó elseje óta az időjárás több helyen gyakori tavaszi esővel általában véve kedvezőbbre változott, ennek hatása alatt a növényzet is rohamosan fejlődésnek indult. A múlt hetekben uralkodott kedvezőtlen hideg időjárás káros nyomai, a vetések jelentékeny

részen országsszerte jelenleg is észlelhetők, a mennyiben a gabona helyenkint egészen gyenge, ritka, apró és megsárgult. Május hó 3—6-ig a hőmérséklet nagyon felszállott, az idő hirtelen változott megre és így a meglehetősen vizenyős talaj felszíne több helyen megcserepesedett, megakadályozván az elvetett magvak kikelését. A nagy hőség következtében csekélyebb részben szenvedtek a tavasziak is, főleg az árpa és zab és szórványosan a kapásnövények is.

A buza állása ez idő szerint nagyon különböző, vannak kisebb és nagyobb vidékek, a hol kifogástalanul áll, ismét olyanok is, a hol kevés reményre jogosít, minthogy azonban többnyire szépen gyarapodik s bokrosodik, átlag véve középnek, sőt néhol jó középnek is jelezhető. Gyöngén állanak a Duna balpartjának nagy részén, a Duna jobb partján Tolna, Komárom és részben Baranyavármegyében, a Duna-Tisza közén főleg a korai őszi, a Tisza jobb partján csaknem általában, Gömör, Borsod, Abauj-Torna és Zemplén vármegyékben is, a Tisza balpartján Békés, Bihar- és Szabolcs-vármegyékben és végül kisebb mérvben a Tisza-Maros szögén és az erdélyi vármegyékben, helyenkint gazos és férgek is pusztítják, néhol oly rossz volt, hogy ki kellett szántani.

A rozs vetések túlnyomó része gyenge közép és rossz, alig egy-két vármegyében kielégítő. Aránylag még a legkielégítőbben áll a Tisza balpartján és erdélyi megyékben, itt közepesnek mondható. A még megmaradt rozs fejlődése is meglehetősen rohamos volt, gyorsan szára hajtott, sőt az alföldi részeken s a Duna jobbpartján már kalászat is hánnya.

Az őszi árpa helyenkint kedvezően áll, szépen gyarapodik, néhol azonban silány, átlag pedig gyenge közepszerű; az utóbbi napokban meglehetősen fejlődésnek indult; a tavaszi árpa csekély kivétellel kifogástalanul áll, szép üde zöld színű, egyenletesen nő, sűrű és egészséges, ugyanilyenek mondható a zab is, melyet nagyjából már a kedvező időjárás kelesztett. Az árpa és a zab állása ellen sehol sem panaszkodnak, csupán azt jelentik, hogy esőre volna szükség, hogy a fejlődésben vissza ne maradjanak; férgek szórványosan mutatkoznak, de eddig még csak kisebb mérvű kárt okoztak. A repeze vetések többnyire kifogás alá esnek, csupán Pozsonyvármegye egyes részeiből, Fehérmegye sábgárdi járásából, továbbá Somogy-, Vas- és Zala-vármegyéből jelentik, hogy meglehetősen jól áll, egyebütt azonban vagy kiveszett, vagy gyenge közepszerűnek és azon alulinak jelezhető. Az őszi repeze általában véve virágzik, de férgek, főleg a bolhák milliárdjai tetemes kárt okoznak benne.

A hüvelyesek, kerti és kapás növények fejlődése kielégítőnek mondható, helyenkint azonban panaszkodnak, hogy a ezukor és takarmányrépát férgek károsítják s e miatt már a kikeltekből sokat fel kellett szántani; a területet répával újra bevetik. A korai kerti vetemények, továbbá burgonya és kukorica szépen kikeltek; a dohány palánták is gyarapodnak. A gazdasági munkálatokkal jelenleg szoros kapcsolatban áll a kukorica vetés, a késői burgonya ültetés és a korai gümös növények első kapálása és részben, de már csak szórványosan, az elkészített árpa és zab vetés is. A gabonaneműekben nagy mérvben fellépett gaz aszatolása is napirenden van.

A mesterséges takarmányok gyarapodnak, néhol oly rohamos volt fejlődésük, hogy a lóherét és luczernát itt-ott kaszálják; a terméskilátások csekély kivétellel kielégítőnek jelezhetőek. A természetes kaszálókon is szépen nő a fű, hasonlóan a legelőkon is, amár ez utóbbiak helylyel-közzel még mindig gyengék s kevés tápanyagot nyújtanak a jószágnak. A szőlők csak néhány nap óta fakadnak jobban, de számtalan helyen panaszkod-

nak, hogy a tőkék nem hajtának úgy, mint rendes körülmények között; ennek okát részben annak tulajdonítják, hogy kifagyott. A szőlők kapálása folyamatban van. A gyümölcsfák országsszerte szépen virágognak, néhol nagyon sok a virág. A cserebogarak eddig még csak a Duna jobbpartján mutatkoznak nagyobb mennyiségben s okoznak tetemes kárt a gyümölcsösökben.

A vasutak szavatolása. Ausztria-Magyarország és Németország meghatalmazottjai az utóbbi hetekben Berlinben tartott konferenciájukon revízió alá vették a nevezett államok közt érvényben levő vasuti üzemi szabályzatot, s kimondották, hogy a vasutak az áruk elvesztéséért, kevesbedéséért, sérüléséért vagy késedelmes szállításért kártérítéssel tartoznak. Eddig is fizettek kártérítést, de 50 kilóért legfőleg 30 forintot, ellenben az új megállapodás szerint az illető áru kereskedelmi értékét, annak meg nem állapíthatása esetén pedig azt a közönséges értéket tartoznak a vasutak megtéríteni, a milyen értéke, ugyanolyan nemű árunak a feladás helyén akkor volt, a mikor az árut feladták. Ezenkívül a vámot és egyéb költségeket s az esetleg már fizetett szállítási költséget is meg kell e vasutaknak téríteni. A módosítás egyelőre csak a nemzetközi forgalomra vonatkozik, de a helyi forgalomra is ki fogják terjeszteni.

Budapesti gabonatőzsde. Május 12-én. Buza tavaszra —— pénz, —— áru, máj.—jun. 10'34 pénz, 10'36 áru, őszre 9'70 pénz 9'72 áru. — Tengeri (új) 1891. máj.—jun. 6'76 pénz, 6'78 áru. Zab őszre 6'44 pénz, 6'46 áru, őszre 6'77 pénz, 6'86 áru. Káposztarepcze aug.—szept. 17'15 pénz, 17'15 áru.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

május 11.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Óreg nehéz (páronkint 300—400 klgron felüli sulyban) 43.—45.—. Óreg közép (páronkint 300—400 klgron sulyban) ——. 3. Fialat nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) 46.—47.— 4. Fialat közép (páronkint 250 klgron sulyban) 46.—47.— 5. Fialat könnyű (páronkint 250 klgron terjedő sulyban) 47.—47.50 II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 43.—44.50 7. Közép (páronkint 220—280 klgr, sulyban) 45.50—46. 8. Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 46.—47.—. III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronkint 260 klgron felüli sulyban) 45.50—46.50 10. Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 45.50—46.50 11. Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 45.—46.— Sertés létszám: május 8. napján volt készlet 133,455 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hizalni való sertés —.—, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 2700 drb.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
Dr. Bakonyi Samu főmunkatárs.

Leszállított árak!

Atyámtól átvett **üveg, porcellán és konyha berendezési** üzletben tuhalmazott raktár miatt az összes **asztali thea, kávé, mocca** készleteket, **függő lámpákat, fa- és bádog-tálcákat, virág-vázákat, disz-korsókat** a mai naptól leszállított

gyári áron

szolgálom.

Debreczen, 1891. május hó.

Tisztelettel

251 15—1

Ilf. Pajer József.

ÚJ FÉRFI DIVAT ÜZLET

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy helyben Czegléd-utcán a takarékpénztár új épületében

férfi divat üzletet

nyitottam, és azt a mai kor igényeinek minden irányban megfelelően rendeztem be.

Bátorkodom egyidejűleg megemlíteni, miszerint Nagy-Károlyban is lévén hasonló üzletem, ott a nagyérdemű közönség bizalmát és meglegedését évek óta birom, főtörökvésem az leand, hogy azt itt is mihamarabb megnyerjem.

Magamat szives partfogasukba ajánlva maradtam

kiváló tisztelettel

Varecska József.

URI és GYERMEK SZALMA-KALAP RAKTÁR

245. 4—3.

Az egyesült magyarhoni

üveggyár részvénytársaság

debreczeni raktárát felosztván, a raktár helyiségében található

összes üveg- és porcellán-árak

mai naptól kezdve, míg a készlet tart

tetemesen leszállított áron,

készfizetés mellett

254 5—1 **elárusítatnak.**

Habig és gráci kalap nagy raktár.

Felhívás.

A »Közgazdasági bank« részvénytársaság tisztelt alapítói és részvényesei ezennel felhivatnak, miszerint jegyzett részvényeik értéke után 20%-ot, vagyis **részvényenkint 20 forintot f. é. május 14, 15, 16** napjain délelőtt 10—12 óráig Debreczenben, az »István« gőzmalom czegléd-utcai iroda-helyiségében ideiglenesen elhelyezett pénztárnál befizetni sziveskedjenek.

Debreczen, 1891. május 11-én.

248 2—2 **Az igazgatóság.**

SZABÓ LAJOS FIAI

CZÈGNÉL

DEBRECZEN, RÓZSATÉR.

Nagyválasztékban kaphatók:

napernyők,

női, férfi- és gyermek-

harisnyák

olcsó, szabott árakban.

SALVATOR Gyógyszertár-Nasicban, Eszék mellett **SPECIAL-LABORATORIUM A „SZÉPSÉG ÁPOLÁSÁRA.”** ajánlja: 141—5

dr. Spitzer Salvator-arczenőcsét — — — — — 35 kr.
dr. Spitzer mosdóvizét (nem kendőszer), 40 kr.
dr. Spitzer valódi Salvator-szappanját 50 kr.
dr. Spitzer lyoni rizsisztjét — — — — — 50 és 80 kr.
Csahatatlan hajszesz a haj kihullása ellen 1 frt.
Kéz-paszta 3 nap alatt bármely kéz fehér és gyöngéd lesz tőle. — — — — — 60 kr.

Csupán valódi minőségben a »Salvator-gyógyszertárban Nasicban Eszék mellett megszereshetők. Hosszas, költséges kísérletek után, egy csupán általam ismert módszerre találtam, mely szerint a Spitzer-féle arczenőcs eddig utol nem ért hatással és majdnem határtalan tartósságban előállítható. Készítményeim az arcot minden tisztálanságtól megszabadítják, bőrtka, szeplő s efféléktől, s a bőrnek fiatalos, szép külsőt kölcsönöznek. Az én Spitzer-féle arczenőcsöm javítás, ujonnan javított eredeti készítmény. Felvilágosítások a bőr, haj, fogak, stb. minden szépséghibájáról és érdekes röpirat: »Toilette-titok,« ingyen és bérmentve 10 kr levélbélyegnek, mint postaköltségnek beküldése mellett. Ismételődnak különösen nagy engedmény. 3 frton felül bérmentve, 1 frton alul semmi sem küldhető. Csomagolás ingyen. 1.

230.

Lakás váltóztatás.

Miután a háztulajdonos Ranunkelné urnő az általam eddig birt, elődöm, Dr. Szécsi-féle lakást májustól maga foglalta el, így lakásomat és fogműtermemet, folyó év májustól ugyanezen ház — Főtér 1711 — hátulsó emeletére tettem át.

3—2

Dr. Borbély Imre.

Kardos Lászlónál

CZEGLÉD-UTCZA

kaphatók

a legújabb francia

batistok,

Z E F I R E K,

angol és szerb

v á s z n a k.

Rickl József Zelmos

DEBRECZEN.

Ajánl friss töltésű ásványvizeket u. m. Bikszádi, Bártfai, Czigelkai, Csizi jod-Emsi Franzensbadi, **Gieshübl**, Gleichenbergi, Halli jod, Ivándai, Karlsbadi, Kis-sigeni, Rákóczy, Koritniczai, Krondorfi, Lipiki jod, Margit forrás, Marienbadi, **Mohai Ágnes** és **Stefánia** forrás, Paradi, Püllnai, Preblaui, Pynonth, aczél, **Screbenai** (Bosnia), Guber forrás, **Levico** és **Roncegnoi arsen** és **vastartal-muak**, Rohitschi, Selters, Salvator, Said-schilzi, Szolyvai, Szulini és Budai keserü vizeket.

Továbbá:

Lenkencze, olajban mindenféle tört festékeket és mindennemű

fűszerárukat

a legutányosabb árakon. 23

JUNKER és GAERTNER

Budapest, IV. váczi-utca 21.

Az 1890. évi bécsi gazdasági és erdészeti kiállításon a nagy ezüst éremmel kitüntetve.

Szállít:

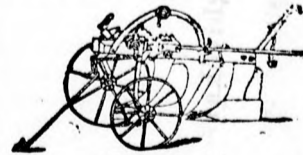
szállítható és állandó mezei és erdészeti vasutakat. Erdészeti kocsik hosszú fa és tűzifaszállítására. Billemtő kocsik föld, homok és kavics szállításra legújabb szerkezettel.

Pálya berendezések kívánatra általunk eszközöltetnek és üzemre készen átadatnak. 87 20—8

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI., külső Váczi-ut 1696/99. | Városi iroda és raktár: VI., Podmaniczky-utca 14.

Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű gőz- és járgány cséplőkészülékeit és számos első díjakkal kitüntetett szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit

és szabadalm. mélyítő-ekéit, eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle egyvasu ekéit, — talajmívelő eszköz-zeit, boronáit és rögtörő hengereit, valamint

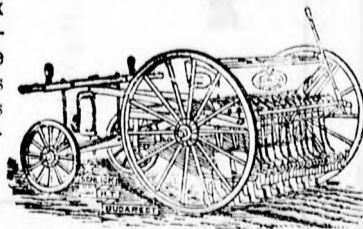
Schlick-féle szab. „Haladás“ sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsolók és daralók, szabad. Jókay-féle »Hungária« daráló-gépek erőhajtásra, őrlőmalmok és olajmalomberendezések. Eredeti amerikai kéveköto és marok-rakó arató-gépek és fűkaszálo-gépek, szállítható mezei vasutak stb.

88 Előnyös fizetési feltételek. 24—11

Legutányosabb árak.

DEBRECZENBEN minta raktár **TRNKA FERENCZ** urnál.

Arjegyzékek kívánatra ingyen s bérmentve.

Habig és gráci kalap nagy raktár.

KTÁR —3.

A „DEBRECEZEN” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG.

NYOMDÁJA

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvéllal mindennemű nyomtatványokat, n. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, bál- és lakradalmi meghívókat és tánczrendeket, kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat stb.

a legizesebb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimzendők.

Uj vállalatunkal, hol északkeleti Magyarország legregibb és legellerjedlebb politikai napilapja a

„DEBRECEZEN”,

a szintén elterjedt »**DEBRECEZENI HIRADÓ**« és a »**JOGI HETILAP**« is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába. —
Hirdetések a Debreczen cz. lapban a legjutányosabb árakon közölletnek.

Bíróségi nyomtatványok készletben vannak.